

Monumentnummer*: 531569

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 12 september 2014
Kadaster deel/nr 82663/92

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Nieuwegein Nieuwegein Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Nieuwegein NHW-Batterij a.d. Overeindseweg

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Jutphaas	D			3707
Jutphaas	D			3719
Jutphaas	D			3740
Jutphaas	D			3741
Jutphaas	D			645
Jutphaas	D			3459

Omschrijving**

Cluster 52. Schotbalkkering/sluis.

NIEUWE HOLLANDSE WATERLINIE

Inleiding

SCHOTBALKKERING / SLUIS als rond 1935 aan het verdedigingswerk Batterijen aan de Overeindseweg toegevoegd waterbouwkundig onderdeel. Het verdedigingssysteem van de Nieuwe Hollandse Waterlinie was in de eerste plaats gebaseerd op het gecontroleerd onder water zetten van (grote) terreinoppervlakken. Gecontroleerde inundatie vergde een ingenieus systeem van waterwerken, zoals sluisen, stuwen en kanalen, waarmee het noodzakelijke peil snel en binnen nauwe grenzen gesteld en gehandhaafd kon worden. Er werden vele verschillende typen sluisen toegepast, afhankelijk van de plaats waar ze in het systeem functioneerden. Soms werden

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

reeds bestaande scheepvaart-, uitwaterings- of keersluizen gebruikt, maar ook zijn er vele nieuwe gebouwd of bestaande (sterk) aangepast. Soms moesten locale peilverschillen tussen afzonderlijke poldereenheden worden overbrugd en / of gecreëerd door het opnemen of gebruiken van keersluisjes in bestaande kades of dijken. Hiertoe zijn vaak schotbalkkeringen in vaarten of zelfs in coupures in kades toegepast, maar ook zogenoemde verlaten met houten of ijzeren hefdeuren of duikers met schuiven zijn voor dit doel benut. De schotbalkkering ligt westelijk van de in dezelfde tijd gerealiseerde brug over het Inundatiekanaal en vormt een kering in de Overeindse Wetering.

Omschrijving

Rond 1935 ten noorden van de Overeindseweg in de Overeindse Wetering gebouwde SCHOTBALKKERING / SLUIS, bestaande uit twee betonnen landhoofden met schuin terugwijkende vleugels. In de landhoofden zijn twee sponningen ten behoeve van schotbalken aangebracht.

Waardering

De SCHOTBALKKERING / SLUIS is van algemeen belang vanwege:

- * Cultuurhistorische waarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie zoals deze is ontworpen door C.R.T. Kraijenhoff en in eerste aanleg vanaf 1815 door hem, Jan Blanken en majoor-ingenieur Willem Offerhaus is gerealiseerd en daarna door anderen gedurende ongeveer 125 jaar is versterkt en verbeterd.
 - * Architectuurhistorische waarden, in het bijzonder als uiting van een aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde bebouwing en waterwerken, die gebaseerd zijn op het systeem van inundatie en accesverdediging (20ste eeuw).
- Het betreft hier aan de militair-strategische bouwkunde gerelateerde uiting van historische waterbouwkunde, namelijk een sluis met schotbalkkering.
- * Ensemblewaarden als onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. Tevens vanwege de functionele en fysieke samenhang met de overige onderdelen van het complex.
 - * Het onderdeel is representatief (karakteristiek) omdat het als relatief laat toegevoegd waterbouwkundig onderdeel de werking van het inundatiesysteem in het Interbellum kan helpen tonen.
 - * Het onderdeel is gaaf bewaard omdat hoofdvorm en bouwkundige detaillering goed herkenbaar zijn.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Fort, vesting en -onderdelen

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument